

РЕЦЕНЗІЯ
на дисертаційне дослідження
Сюй Міньї

**«Формування художньо-комунікативних умінь майбутнього
вчителя музичного мистецтва в процесі фортепіанної підготовки»,**
подане на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)

Актуальність теми дисертаційного дослідження та її зв'язок із галузевими науковими програмами. Полікультурні виміри сьогоденного світового простору вимагають від людства не тільки збереження і розвитку національної культурної спадщини, а й відкритості до різних мистецьких традицій, готовності до численних міжкультурних контактів на засадах взаєморозуміння, взаємодії, творчої співпраці, плідної художньої комунікації.

Комунікативна природа музичного мистецтва надає необмежені можливості пізнання світу, інших, власного «Я» як суб'єктів мистецько-педагогічної освіти в процесі інтерпретації множинних смислів художніх образів. Відтак, проблема формування художньо-комунікативних умінь у майбутнього вчителя музичного мистецтва як стратегія реалізації діалогово-комунікативної освітньої парадигми є безперечно актуальною. Адже, завдяки орієнтації учасників мистецько-освітнього процесу на інтерактивну діалогічну взаємодію з мистецтвом і через музичні твори з іншими, визначається вектор розуміння іншого, взаєморозуміння через інтелектуальний, емоційний, творчий взаємовплив в процесі співтворчого опанування творами мистецтва. Значущість теми дослідження підсилюється необхідністю розв'язання суперечностей між соціальною необхідністю мистецького забезпечення освітньої практики та недостатнім рівнем науково-методологічної розробленості проблеми формування художньо-комунікативних умінь майбутнього вчителя музичного мистецтва у процесі фортепіанної підготовки, що вимагає розробки методичного супроводу означеного процесу. Отже порушення теми дисертаційного дослідження є доцільним і актуальним.

Своєчасність представленої дисертації підкріплюється зв'язком теми наукової роботи із галузевими науковими програмами планами, темами. Дослідження виконано відповідно до плану науково-дослідної роботи кафедри музичного мистецтва і хореографії Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського і становить частину наукового контенту «Теорія і методика підготовки майбутніх фахівців мистецького та мистецько-педагогічного профілю в контексті соціокультурної парадигми» (реєстраційний номер 0120U002017).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій, сформульованих у дисертації. Аналіз дисертації засвідчує логічність і обґрунтованість стратегії наукового дослідження, збалансованістю змістовного наповнення теоретичної і практичної частини дисертації, що позитивно характеризує науковий стиль викладення матеріалу. Науково-категоріальний апарат дисертаційного дослідження розроблено кваліфіковано і відповідає зазначеній спеціальності та змісту дисертації. Відповідно до поставленої мети адекватно сформульовано об'єкт та предмет дослідження, чітко і переконливо визначено науково-дослідні завдання. Структура дисертації концептуально цілісна, послідовно розкриває і обґрунтовує розв'язання сформульованих завдань наукового дослідження: від аналізу теоретичних основ наукового дослідження до визначення методологічних і методичних засад архітекτονіки авторської методики, та її апробації. Достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дослідженні, підтверджується широтою і різноманітністю опрацьованої теоретико-методологічної джерельної бази (176 найменувань, з яких – 34 іноземною мовою) та додатків.

У першому розділі на основі студіювання наукових праць, присвячених дослідженню різних аспектів означеного феномену в філософському, психологічному, педагогічному, мистецтвознавчому контекстах, дисертантка аргументовано розкриває концептуальні теоретичні основи наукового дослідження. Ґрунтовно доведено комплекс художньо-комунікативних умінь, необхідних для здійснення якісної, ефективної та успішної навчальної діяльності, у тому числі фортепіанної підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва.

Дисертантка переконливо протрактовує сутність базового поняття дослідження як поєднання низки складних фахових дій, які уможливлюють активне художнє спілкування учнів із творами музичного мистецтва через обмін музичною інформацією, конкретними емоціями, ідеями на основі діалогічного спілкування під час сприйняття, розуміння, усвідомлення, осмислення, інтерпретації та адекватної оцінки задля власного творчого вираження. Достатньо чітко і обґрунтовано виокремлено структуру художньо-комунікативних умінь майбутнього вчителя музичного мистецтва в процесі фортепіанної підготовки, яку складають: мотиваційно-організаційний, пізнавально-чуттєвий, діяльнісно-творчий та рефлексивно-оціночний компоненти.

Найбільш істотними результатами другого розділу дослідження є визначення методологічних і методичних засад формування досліджуваних умінь. Авторка доказово презентує методичне забезпечення формування досліджуваного феномену, в основу якого покладено ідеї системного, синергетичного, діяльнісного, культурологічного, аксіологічного,

герменевтичного, середовищного методологічних підходів, відповідно до яких висвітлено низку педагогічних принципів. Заслуговує на схвалення схематичне унаочнення авторських ідей в організаційно-методичній моделі, що складається з цільового, теоретико-методологічного, процесуального та результативного блоків.

Ядром дисертаційного дослідження є розроблена і обґрунтована методика формування досліджуваного конструкту, яка базується на визначених дисертанткою педагогічних умовах: як-от: забезпечення розвитку цілеспрямованої мотивації майбутнього вчителя музичного мистецтва до здійснення художньої-комунікативної діяльності, створення художньо-комунікативного освітнього середовища у ЗВО в процесі фортепіанної підготовки, налагодження діалогічної взаємодії у процесі спільної творчості викладача та студента та упровадження до процесу фортепіанної підготовки творчих технологій формування досліджуваних умінь. На схвалення заслуговують запропоновані дисертанткою інноваційні і модифіковані методи формування досліджуваних умінь: метод синхронічного і діахронічного аналізу, синектики, рефлексивної дискусії, перефразування, драматизації, технологія мережевого мистецтва, рольова гра «Музичний редактор», смарт-метод кооперативного навчання та інші.

Третій розділ присвячений поетапній організації та проведенню педагогічного експерименту щодо апробації розробленої методики формування досліджуваних умінь, та висвітленню результатів її експериментальної перевірки. Формувальний експеримент передбачав три послідовних етапи: мотиваційний, імплементаційний та результативний. Відповідно до визначеної мети педагогічного експерименту було визначено і обґрунтовано критеріальну модель оцінювання рівнів сформованості структурних компонентів досліджуваного феномену в процесі реалізації розробленої авторкою моделі методики формування художньо-комунікативних умінь майбутнього вчителя музичного мистецтва в процесі фортепіанної підготовки, яка включає цільовий, теоретико-методологічний, процесуальний та результативний блоки.

У результаті математично-статистичної обробки даних, отриманих шляхом проведення різноманітних діагностичних методів було зафіксовано позитивну динаміку сформованості досліджуваних умінь експериментальної групи у порівнянні з контрольною, що засвідчує ефективність впровадженої методики у процес підготовки здобувачів вищої мистецько-педагогічної освіти.

Наукова новизна одержаних результатів. Вагомий внесок дисертантки полягає в тому, що вперше: здійснено цілісне дослідження формування художньо-комунікативних умінь майбутнього вчителя музичного мистецтва в процесі фортепіанної підготовки; докладно розкрито

сутність базового поняття; визначено і обґрунтовано структуру досліджуваного феномену; розроблено й упроваджено методику формування художньо-комунікативних умінь майбутнього вчителя музичного мистецтва в процесі фортепіанної підготовки, а також запропоновано критерії та показники оцінювання рівнів їх сформованості.

Практичне значення результатів дослідження полягає у використанні методики формування художньо-комунікативних умінь в закладах вищої освіти для забезпечення потреб мистецько-педагогічної освіти та фахової підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва.

Повнота викладу основних результатів дисертації в опублікованих працях. Основні результати дисертаційного дослідження Сюй Міньї достатньо повно висвітлено у 6 публікаціях автора, з яких: 3 статті в наукових фахових виданнях України, 3 праці апробаційного характеру. Теоретичні положення та висновки дослідження обговорювались і були оприлюднені у формі виступів і доповідей на 2 міжнародних наукових конференціях та щорічних звітних наукових конференціях аспірантів і науковців Університету Ушинського.

Зауваження та дискусійні положення до дисертації.

Позитивно оцінюючи дисертаційне дослідження Вей Іцянь висловимо деякі зауваження дискусійного та рекомендаційного характеру.

1. На нашу думку, робота значно виграла б, якщо б у характеристиці структурних компонентів художньо-комунікативних умінь майбутнього вчителя музичного мистецтва було розкрито особливості саме фортепіанної підготовки як фахово-методичної платформи формування досліджуваного феномену.

2. Змістом підрозділа 3.2. є апробація експериментальної методики на мотиваційному, імплементаційному та результативному етапах. Вважаємо, що на користь більшої ґрунтовності роботи було б висвітлення мети і процедури впровадження запропонованих форм і методів формування досліджуваних умінь на всіх етапах формувального експерименту, включно й на першому, мотиваційному, де методи перелічуються, але не розкрито технологію їх впровадження.

Зазначимо, що зроблені зауваження носять дискусійний і рекомендаційний характер та не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційного дослідження.

Висновок про дисертаційну роботу.

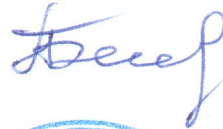
Дисертаційне дослідження Сюй Міньї з теми: «Формування художньо-комунікативних умінь майбутнього вчителя музичного мистецтва в процесі фортепіанної підготовки» є завершеним науковим дослідженням, що виконано на достатньо високому теоретико-методичному рівні, не порушує

принципів академічної доброчесності, сукупність теоретичних та практичних результатів якого розв'язує наукове завдання, що є суттєвими для розвитку теорії та методики музичної освіти.

Представлена дисертаційна робота за актуальністю, науковою новизною і практичною цінністю, обґрунтованістю і достовірністю отриманих результатів повною мірою відповідає чинним вимогам п. п. 6, 7, 8, 11 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженому Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, а її автор, **Сюй Мінї** заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Рецензент:

кандидат педагогічних наук, професор,
професор кафедри
музично-інструментальної підготовки
ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»

Наталія БІЛОВА

